

Ministerie van OCW
Mevrouw dr. M. Bussemaker
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Zoetermeer, 3 februari 2014

Betreft: geactualiseerd advies vierjarige mbo-4 kwalificaties

Kenmerk: br14-0139lvd/BES_Alg

Geachte mevrouw Bussemaker,

Op 17 december 2013 hebben wij u geïnformeerd over de mbo-4 kwalificaties waarvoor een vierjarige opleidingsduur nodig is. Door de invoering van Focus op Vakmanschap behoeft de eerder aangeboden lijst (advies februari 2012) aanpassing. Dit heeft te maken met enerzijds het uitstel van de herziening van de kwalificatiedossiers en anderzijds het invoeren van intensivering onderwijstijd. Er is door MBO Raad en SBB veelvuldig overleg gevoerd over deze vraagstukken. Ook is er overleg geweest met uw departement. Dit heeft geleid tot het volgende advies.

Geactualiseerd advies

In bijlage 1 vindt u een geactualiseerde lijst van vierjarige kwalificaties die wij adviseren vast te stellen voor het komende schooljaar (2014-2015). Deze lijst heeft betrekking op de huidige kwalificaties.

Bij de totstandkoming van de lijst zijn meegenomen:

- Het advies van SBB aan OCW van februari 2012
- De acht kwalificaties waarover nog aanvullend advies uitgebracht moest worden
- De kwalificatie Technisch Specialist Bedrijfsauto's waarvan minister Van Bijsterveldt ons heeft verzocht te heroverwegen
- Bbl-opleidingen die een studieduur van vier jaar vereisen

Om tot de selectie van de kwalificaties te komen is dezelfde beslisboom gebruikt als voor het advies van SBB van februari 2012. In bijlage 2 vindt u een uitgebreide toelichting op de totstandkoming van de lijst.

Zorgvuldig proces, draagvlak

Het advies is tot stand gekomen op grond van een zorgvuldig doorlopen proces met betrokkenheid van onderwijs en bedrijfsleven. De inhoud van de niveau 4 opleidingen is als uitgangspunt genomen. Een opleidingstijd van vier jaar doet dan ook recht aan de kwaliteit van de opleidingen gebaseerd op deze kwalificaties. De kwalificaties die met name worden aangeboden op vakscholen en waar een opleidingsduur van vier jaar voor noodzakelijk is, zijn onderdeel van de lijst.

Omdat de intensivering van de onderwijstijd komend schooljaar wordt ingevoerd, stellen wij voor de effecten van de lijst goed te monitoren. We verwachten u dan ook binnenkort opnieuw te adviseren voor welke van de kwalificaties op deze lijst een vierjarige opleidingsduur vereist is in de situatie van de geïntensiveerde onderwijstijd én de herziene kwalificatiedossiers. We zullen u vragen om voor de opleidingen op deze lijst een afwijking van de nominale studieduur van vier jaar voor reguliere studenten te verbieden. Zo wordt de kwaliteit van de opleidingen geborgd en wordt de concurrentie op studieduur door mbo-instellingen tegen gegaan.

Met vriendelijke groet,

Jan van Zijl
voorzitter

Michaël van Straalen
vicevoorzitter

Bijlage 1: Advies vierjarige middenkaderopleidingen, geldig vanaf 1 augustus 2014*(gebaseerd op kwalificatiedossiers geldig vanaf 2013)*

Kwalificatiedossier	Kwalificaties	Penvoerend kenniscentrum ¹
1. Bouw en infra		
Middenkaderfunctionaris bouw en infra	Middenkaderfunctionaris bouw (94051) Middenkaderfunctionaris infra (94052) Middenkaderfunctionaris landmeetkunde (94053) Middenkaderfunctionaris restauratie (94055) Middenkaderfunctionaris verkeer en stedenbouw (94054)	Fundeon
2. Afbouw, hout en onderhoud		
Middenkaderfunctionaris afbouw en onderhoud	Calculator/onderhoudsspecialist (94521) Kleur- en interieuradviseur (94524) Projectleider (94525) Ondernemer (94523)	Savantis
Meubelmaker/(scheeps) interieurbouwer	Meewerkend leidinggevende meubelindustrie/(scheeps)interieurbouw (94591) Ondernemer meubelindustrie/(scheeps)interieurbouwer (94592)	SH&M
Specialist schilderen	Specialist decoratie en restauratie (92741)	Savantis
3. Techniek en procesindustrie		
Middenkader engineering	Technicus (94421)	Kenteq
Operationele techniek	Allround operationeel technicus (91680)	PMLF
Fijnmechanische techniek	Researchinstrumentenmaker (94360)	Kenteq
Operator C	Operator C (90240)	PMLF
Vliegtuigonderhoud	Technicus avionica (95763) Technicus mechanica (95764)	Kenteq
4. Ambacht, laboratorium en gezondheidstechniek		
Creatief vakmanschap	Glazenier (93681) Glasblazer (93687) Keramist (93682) Ambachtelijk schoenmaker (93683) Hoedenmaker (93684) Lederwarenmaker (93685) Ontwerpend meubelmaker (93686)	SVGB (SH&M)
Goud- en zilversmeden	Goudsmid (92803) Zilversmid (92804)	SVGB
Analist	Analist klinische chemie (93711) Analist pathologie (93712) Biotechnologisch analist (93713) Chemisch-fysisch analist (93714) Microbiologisch analist (93715)	PMLF
Optiek	Opticien (93651)	SVGB
Orthopedische technieken	Orthopedisch schoentechnicus (95695) Orthopedisch technicus (95696)	SVGB

¹ Tussen haakjes is het participerend kenniscentrum (of participerende kenniscentra) benoemd.

Tandtechniek	Tandtechnicus kroon- en brugwerk (95231) Tandtechnicus prothese (95232)	SVGB
Uurwerktechniek	Uurwerktechnicus (95210)	SVGB

5. Media en vormgeving		
Applicatie- en mediaontwikkeling	Mediadeveloper (95313, 95701) Gamedeveloper (95312, 95700)	ECABO (GOC)
AV-productie	AV-specialist (95702, 95703, 95704) Fotograaf (90075, 90076, 90083)	GOC (PMLF, Savantis)
Game artist	Game artist (93220)	GOC
Mediavormgever	Grafische vormgeving (90413, 90424, 90403) Animatie/audiovisuele vormgeving (90401, 90411, 90421) Interactieve vormgeving (90414, 90423, 90404) Art & Design (90412, 90422, 90402)	GOC (PMLF, Savantis)
Signmaking	Signspecialist (94990)	Savantis
Vormgeving ruimtelijke presentatie en communicatie	Stand-, winkel- en decorvormgever (91541) Vormgever productpresentatie (91542) Winkelpubliciteitsvormgever (91543)	Savantis

6. Informatie en communicatietechnologie		
<i>Het kwalificatiedossier Applicatie- en mediaontwikkeling is zowel in domein 5 als in domein 6 opgenomen (zie domein 5). Verder heeft dit domein geen vierjarige middenkaderopleidingen.</i>		

7. Mobiliteit en voertuigen		
Technisch specialist verbrandingsmotoren	Technisch specialist verbrandingsmotoren (95722)	Innovam
Autotechniek	Technisch specialist personenauto's (93430)	Innovam
Bedrijfsautotechniek	Technisch specialist bedrijfsauto's (93460)	Innovam
Mobiele werktuigen	Technicus landbouwmechanisatie (93810)	Fundeon (Kenteq)

8. Transport, Scheepvaart en Logistiek		
Binnenvaart	Kapitein binnenvaart (95640)	VTL
Havenlogistiek	Manager havenlogistiek (95260)	VTL
Koopvaardij officier alle schepen	Scheepswerktuigkunde alle schepen (95729) Maritiem officier alle schepen (95728) Stuurman alle schepen (95730)	VTL
Manager transport en logistiek	Manager transport en logistiek (91870)	VTL
Luchtvaartdienstverlener	Luchtvaartdienstverlener (91850)	VTL
Maritiem waterbouwer	Scheepswerktuigkundige waterbouw (95734) Stuurman waterbouw (95735)	VTL
Scheeps- en jachtbouwkundige	Scheeps- en jachtbouwkundige (93080)	VTL
Visserij officier	Stuurman alle vissersschepen S4 (95737) Werktuigkundige alle vissersschepen W4 (95739)	VTL

9. Handel en Ondernemerschap		
Interieuradviseur	Interieuradviseur (90940)	Kenniscentrum Handel
Medewerker mode/maatkleding	Specialist mode/maatkleding (95740)	Kenniscentrum Handel

10. Economie en administratie		
<i>Geen vierjarige middenkaderopleidingen</i>		

11. Veiligheid en Sport		
Sport en bewegen	Sport- en bewegingscoördinator/ BOS-medewerker (95292) Sport- en bewegingscoördinator/ Trainer/coach (95294) Sport- en bewegingscoördinator/ Bewegingsagoog (95291) Sport- en bewegingscoördinator/ Operationeel sport- en bewegingsmanager (95293)	Calibris

12. Uiterlijke verzorging		
<i>Geen vierjarige kwalificatie(dossier)s</i>		

13. Horeca en Bakkerij		
Ondernemer horeca/bakkerij	Manager/ondernemer horeca (90303)	Kenwerk

14. Toerisme en Recreatie		
Watersportindustrie	Meewerkend voorman watersportindustrie (94980)	Kenwerk

15. Zorg en Welzijn		
Mbo-verpleegkunde	Mbo-verpleegkundige (95520)	Calibris
Maatschappelijke zorg	Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg (92661) Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen (92662)	Calibris

16. Voedsel, Natuur en Leefomgeving		
Biologisch-dynamisch bedrijf	Manager biologisch-dynamisch bedrijf (97640)	Aequor
Paardensport	Instructeur paardensport IV (97241)	Aequor
Milieu en ruimte	Toezichthouder milieu en ruimte (97371) Milieufunctionaris (97372)	Aequor (PMLF)
Paraveterinaire ondersteuning	Dierenartsassistent paraveterinair (97590)	Aequor

Bijlage 2: Totstandkoming van het advies

Het advies is tot stand gekomen middels een nauwkeurig doorlopen proces.

Uitgangspunt was de lijst van advies van februari 2012. Vervolgens zijn de kwalificaties bekeken waarover nog aanvullend advies uitgebracht zou worden. Dit zijn:

- Technisch specialist verbrandingsmotoren
- Persoonlijk begeleider gehandicaptenzorg
- Persoonlijk begeleider specifieke doelgroepen
- Mediadeveloper
- Gamedeveloper
- Meewerkend voorman watersportindustrie
- Signspecialist
- Manager biologisch-dynamisch bedrijf.

Ook betrof dit de kwalificatie Technisch Specialist Bedrijfsauto's waarvan de minister SBB verzocht nog eens naar te kijken, dit na signalen van BOVAG/Innovam. Daarnaast zijn de kwalificaties bekeken met voornamelijk bbl-studenten waar een vierjarige opleiding voor noodzakelijk is. Dit zijn de Orthopedisch technicus, Orthopedisch schoentechicus, Tandtechnicus kroon- en brugwerk, Tandtechnicus prothese en de Opticien.

Om tot een keuze te komen of bovenstaande kwalificaties toegevoegd moesten worden op de lijst zijn dezelfde processtappen gebruikt als voor het advies van 2012. Voor de kwalificaties zijn de volgende stappen doorlopen:

- Stap 1: Selectie op grond van gemiddelde verblijfstijd per student per kwalificatie (zowel bol als bbl, cohort 2006-2010). Als mediaan is gekozen voor een gemiddelde verblijfstijd van 42 maanden.
- Stap 2: De kwalificaties zijn vergeleken met de situatie zoals deze gold voor 1995.
- Stap 3: Kwalificaties zijn toegevoegd waarop wettelijke beroepsvereisten van toepassing zijn.
- Stap 4: Indien tenminste 25% van de instellingen een opleiding in drie jaar aanbiedt, komt de kwalificatie niet in aanmerking voor de studieduur van vier jaar.
- Stap 5: Selectie op grond van advies paritaire commissie(s).
- Stap 6: Deskundigheid van leden van de thema-adviescommissie Kwalificeren en Examineren is benut voor een toetsing van het proces en het uiteindelijke resultaat.

De kwalificaties zijn vervolgens, na het succesvol doorlopen van de stappen, toegevoegd aan de lijst.

Het conceptadvies is vervolgens voor finale controle voorgelegd aan de paritaire commissies onderwijs-bedrijfsleven. Op basis van reacties van de paritaire commissies, waarin een verscherpte visie op de uitvoering heeft plaatsgevonden, is voor enkele kwalificaties geconstateerd dat snelle studenten zullen worden benadeeld bij een vierjarige geprogrammeerde opleiding. De volgende kwalificaties zijn om deze reden van de lijst afgehaald: ICT Beheerder, Netwerk- en mediabeheerder, Commercieel technicus en de Baggermeester.

Het geactualiseerde advies telt 83 kwalificaties. Dit betreft zo'n 15% meer kwalificaties (van het aantal niveau 4 opleidingen) dan het advies van 2012. Dit heeft te maken met het behoud van de herkenbaarheid van beroepen waardoor enkele verwachte clustering in het advies van 2012 niet doorgevoerd zijn. Ook zijn kwalificaties toegevoegd aan de lijst. Door een goed doorlopen proces met nauwe betrokkenheid van betrokken partijen is er echter draagvlak voor deze lijst bij zowel onderwijs als bedrijfsleven.